

Tvořivost

Schopnost vytvořit něco nového a nápaditého. Může se jednat o nové řešení problému, metodu, přístroj, umělecký objekt, směr apod.²⁵

Autorské právo

... chrání zveřejněná či nezveřejněná původní díla před neoprávněným pořízováním kopií bez uvedení autora či uhrazení autorských poplatků (platí během života autora a po dobu dalších 50 let). Autorské právo se netýká pouze knih, ale také reklamy, článků, grafického designu, etiket, dopisů (včetně e-mailů), textů písní, map, muzikálových skladeb, designu výrobků atd.²⁶

Dokážete popsat porušení autorských práv? (viz 1. kapitola, str. 10)

Porušení/nedodržení autorských práv. Není vždy snadné pochopit, kdy je určité dílo autorským zákonem chráněno a jak je možné takto chráněná díla používat legálně. Otestujte si své znalosti na následujících příkladech. Jedná se o porušení autorských práv?²⁷

- ANO NE 1. Streamujete písničky ze stránek, jejichž provozovatelé uzavřeli dohody s majiteli autorských práv (např. hudební aplikace Spotify).
- ANO NE 2. Zveřejníte obrázek se symbolem určitého kulturního prostředí, který je chráněn autorským právem (nezáleží, zda vlastníka práv uvedete či ne).
- ANO NE 3. Stahujete hudbu z iTunes.
- ANO NE 4. Zveřejníte vlastní videonahrávku z koncertu, ačkoli na vstupence bylo uvedeno, že pořízování videonahrávek je zakázáno.
- ANO NE 5. Na svém blogu zveřejníte úryvek z blogu někoho jiného. Nemáte souhlas autora, ale uvedete odkaz na jeho blog.
- ANO NE 6. Sledujete videonahrávku vystoupení, kterou natočil někdo jiný, ačkoli pořízování nahrávek bylo zakázáno.
- ANO NE 7. Zveřejníte fotografie, kterou jste pořídili na vystoupení. Na vstupence byl zákaz pořízování videonahrávek.
- ANO NE 8. Na svých webových stránkách nebo na sociální síti zveřejníte text/kytarové akordy současné populární písničky.
- ANO NE 9. Zveřejnění fotografií známých osobností, které jste pořídili na veřejném místě.
- ANO NE 10. Převezmete a zveřejníte celý článek (bez souhlasu autora). Uvedete jméno autora a odkaz za zdroj.

Odpovědi najdete na stránkách www.webwewant.eu

²⁵ <http://www.britannica.com/search?query=creativity>.

²⁶ Business Dictionary (2012), 'Copyright' (online), <http://www.businessdictionary.com/definition/copyright.html#ixzz2ElwNtw73>.

²⁷ Nominet (2012), Are you an accidental outlaw? (online), <http://accidentaloutlaw.knowthenet.org.uk/question1>.

Creative Commons

Příklad autorské licence, která umožňuje sdílet a šířit autorská díla. Představuje jednoduchý standardizovaný způsob, jak mohou autoři ostatním umožnit, aby jejich dílo sdíleli a využívali.²⁸

(Více informací o licencích Creative Commons získáte na těchto webových stránkách: <http://creativecommons.org/licenses/>)

➡ Ve kterých z následujících situací byla autorská práva porušena?

1) Na Flickru jste objevili fotografii, kterou autor publikoval pod touto licencí Creative Commons:

Chcete fotku použít na propagaci muzikálového vystoupení, na které prodáváte vstupenky. Můžete to udělat legálně?

2) Máte uloženo tisíce písniček. Stáhli jste si software typu peer-to-peer a stahujete pouze díla nechráněná autorským zákonem. Je možné, že zákon na ochranu autorských práv přesto porušujete?

3) Jako doprovod k pódiovému vystoupení vytváříte audiovizuální program. Snažíte se najít vhodné obrázky. Rádi byste použili obrázek chráněný touto licencí Creative Commons:

Můžete ho udělat, aniž byste porušili autorská práva?

Odpovědi najdete na stránkách www.webwewant.eu.

VĚDĚLI
JSTE,
ŽE...?

Víte, že 47% uživatelů nedokáže s jistotou určit, zda určitý obsah stahují, streamují nebo sdílejí legálně či ne? Dokazuje to, že je uživatele potřeba vzdělávat a informovat ještě důsledněji.²⁹

²⁸ Více na <http://www.creativecommons.cz>

²⁹ Ofcom (2012), Half of internet users unsure if content is legal (online), <http://media.ofcom.org.uk/2012/11/20/half-of-internet-users-unsure-if-content-is-legal/>.

6.2. Jste piráti?

Floran

Na Internetu má platit svoboda projevu. Když je něco online, měl bych mít možnost si to stáhnout.

Během deseti let se náš pohled na hudbu úplně změní a nikdo s tím nic neudělá ... Nechápu, jaký má smysl předstírat, že k tomu nedojde. Jsem si jistý, že například autorská práva za deset let už nebudou existovat. Koncept autorství a duševního vlastnictví bude úplně rozmetán.

David Bowie 2002³⁰

Jste piráti?

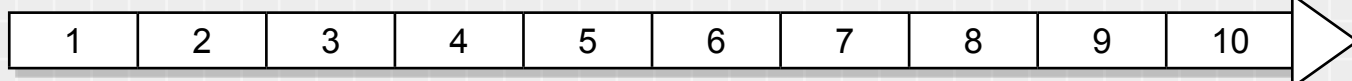
➔ Vyznáte se v zákonech na ochranu autorských práv? Odpovězte na následující otázky.

1. Stáhl jsem si hudební nahrávku chráněnou autorským zákonem a nezaplatil za ni.
 Je to v pořádku / Souhlasím Není to v pořádku / Nesouhlasím
2. Nahrál jsem koncerty své oblíbené skupiny a umístil jejich fotky na svůj profil na sociální síti.
 Je to v pořádku / Souhlasím Není to v pořádku / Nesouhlasím
3. Neptám se pokaždé na svolení svých přátel-rodiny, když dávám jejich fotky na internet.
 Je to v pořádku / Souhlasím Není to v pořádku / Nesouhlasím
4. Zkopíroval jsem pro kamarády DVD, které jsem si koupil v obchodě.
 Je to v pořádku / Souhlasím Není to v pořádku / Nesouhlasím
5. Zkopíroval jsem text z webu do své školní práce, aniž bych uvedl autora a zdroj.
 Je to v pořádku / Souhlasím Není to v pořádku / Nesouhlasím
6. . Když používám obrázky z internetu, nekontroluji moc, jestli jsou chráněné autorským právem.
 Je to v pořádku / Souhlasím Není to v pořádku / Nesouhlasím
7. Skutečně mi moc nevádí, když lidé použijí texty z mého blogu/webové stránky, aniž by uvedli, že jsem autorem.
 Je to v pořádku / Souhlasím Není to v pořádku / Nesouhlasím
8. Uveřejnil jsem části cizí webové stránky bez náležitého odkazu na zdroj.
 Je to v pořádku / Souhlasím Není to v pořádku / Nesouhlasím
9. Ilegální stahování ve skutečnosti neporušuje zákon, protože lidé za to nejsou skoro vůbec postihováni.
 Je to v pořádku / Souhlasím Není to v pořádku / Nesouhlasím
10. Obsah uveřejněný online by měl být pro každého vždy volně k použití.
 Je to v pořádku / Souhlasím Není to v pořádku / Nesouhlasím

³⁰ Pareles, J. (2002), David Bowie, 21st-Century Entrepreneur (online), The New York Times, <http://www.nytimes.com/2002/06/09/arts/david-bowie-21st-century-entrepreneur.html?src=pm>.

Začněte na levém konci šipky. Po každé odpovědi „Je to v pořádku/Souhlasím“ postupte o jedno políčko doprava. Na jakém políčku skončíte? Svůj výsledek proberte s ostatními ve skupině.

Začněte tady!

Autorská práva velmi respektujete. Nevadí vám zaplatit drobnou částku za dílo někoho jiného a vždy uvádíte autora originálu.

O autorských právech víte, ne vždy je ale respektujete. Proč byste platili, když si určitou věc můžete stáhnout zadarmo, že?

O autorských právech asi něco tušíte, moc jim ale nerozumíte. Říkáte si, že když někdo nechce, aby ostatní jeho dílo používali, nemá ho zveřejňovat online!

➔ Je snadné zapomenout, **že za každou písničkou** stojí tým nadšených profesionálů, které dobrá hudba stojí spoustu práce. Organizátoři kampaně Music Matters chtějí **právě na tyto** lidi upozornit a milovníkům hudby připomenout, aby **nahrávky stahovali z legálních stránek**. Navštivte stránky <http://www.whymusicmatters.org/> a seznamte se s kampaní podrobněji.³¹

Co si o kampani Music Matters myslíte? Podpořili byste ji?

➔ **Uplatňujte na své dílo autorský zákon.** Zařídili jste si někdy pro své dílo ochranu autorským zákonem? Jak je třeba postupovat? Kde získáte více informací?

➔ **Dvě stránky problému.** Ano, Internet můžete používat svobodně, ale poskytovatelé webových stránek mají také svá práva, a pokud porušíte zákon, mohou zasáhnout. Dokážete uvést příklady svých práv a práv tvůrců webových stránek?

Vaše práva

Na Internetu mám právo sdílet obsah.

Práva tvůrců webových stránek

Mají právo odstranit díla chráněná autorským zákonem, která na Internetu zveřejním bez uvedení autora.

**VĚDĚLI
JSTE,
ŽE...?**

Ti, kdo porušují autorský zákon, tvrdí, že by se tak přestali chovat za těchto podmínek: kdyby byly k dispozici levnější legální služby (39%); vše, co potřebují, by bylo k dispozici z legálních zdrojů (32%); bylo by jasněji uvedeno, jaký obsah je legální (26%).³²

³¹ <http://www.whymusicmatters.org/pages/our-campaign>.

³² Ofcom (2012), Half of internet users unsure if content is legal (online), <http://media.ofcom.org.uk/2012/11/20/half-of-internet-users-unsure-if-content-is-legal/>.